

# 36 SZAVAD VILÁGOSSÁG AZ UTAMON



**Bibliai ismeretterjesztő füzetek**

**Megjelenik a Keresztény Értelmiségi Kör  
és az Agapé Kiadó gondozásában a Hitélet folyóirat mellékleteként**

## **36 A – A SZENTLÉLEK MEGÍGÉRÉSE ÉS ELJÖVETELE**

Utolsó leckénkben rámutattunk arra, hogy az apostolok kétféle módon győződtek meg Jézus feltámadásáról: a nyílt és üres sír és az Úr megjelenései által. Most egy harmadik és egyben legfontosabb módról szólnak: a Szentlélek ajándékáról. Krisztus Urunk több alkalommal is előre jelezte és megígérte a Szentlélek ajándékát, Jézus megdicsőülésének jelét és gyümölcsét (olvassa el a C109-et).

A negyedik evangélium szerint az apostolok húsvét délutánján részesültek a Szentlélek ajándékában (Jn 20,21–23). Jézus rájuk lehelt. Ezt tette Jahve az ember teremtésekor (Ter 2,7). A „lehelet” által Jézus új emberré alakítja az apostolokat, másikká Krisztussá, és valódi hatalmat ad nekik a bűnök megbocsátására és fenntartására, amint azt már életében megígérte (Mt 18,18). A katolikusok kezdettől fogva azt tartják, hogy Krisztus Urunk ezzel a tettel rendelte a bűnbocsánat szentségét (olvassa el a C110-et).

### **A nagy esemény előkészítése**

Szent Lukács ezzel szemben kétfajta módon mutatja be a mennybemenetel eseményét Evangéliumi beszámolójában. Márkkal összhangban (16,19) ugyanarra a napra teszi a mennybemenetelt és a feltámadást (Lk 24,50–52). Később azonban, amikor művét kibővítette az Apostolok Cselekedeteinek megírásával, a mennybemenetelről úgy beszél mint a Feltámadott utolsó megjelenéséről és utolsó üzenetéről. Jézus azt tanácsolja az apostoloknak, hogy ne hagyják el Jeruzsálemet, amíg nem részesülnek az Atya ígéréseiben, azaz „a Szentlélek keresztségében” (ApCsel

1,5), amely majd Jézus tanúivá teszi őket az egész világon (1,8). A folytatásban Lukács leírja a mennybemenetel misztériumát. (A leírásban bibliai szimbólumokat használ, és sugallt szövegeket idéz.) Öt mozzanatot különböztethetünk meg:

– A negyven nap említésével azt az időszakot jelzi, amelyre szükségük volt az apostoloknak, hogy véglegesen felkészüljenek.

– Az Olajfák hegyének említése Ezekiel szövegét juttatja eszünkbe (10,18–22), amely szerint a babiloni fogság idején a Jeruzsálemből távozó Isten dicsősége rövid ideig a Szent Várossal szemben tartózkodott. Ugyanakkor a szöveg emlékeztet bennünket Zakariás próféta szavaira is (14,1–5), amelyek szerint az idők végén Jahvé megpihen e hegynek fái fölött.

– A felhő említése a Bibliában – úgy az Ószövetségben mint az Újszövetségben – mindig Isten jelenlétére utal (pl. a Sínai-hegyen: Kiv 24,15–18 és a színeváltozáskor: Mk 9,7). Egy szövegrész viszont, amelyet megtalálunk mindkét szövetségben (Dán 7,13 és Mk 14,62), a mennyből alászálló Emberfiáról azt állítja, hogy isteni lény. Más szóval: Jézus nem más, mint a megtestesült Isten.

– Az angyalok Isten szolgálói, akiknek az a feladatuk, hogy természetfölötti üzeneteket közvetítsenek az embereknek. A mennybemenetelről szóló beszámolóban azt hirdetik, hogy Jézus, aki elmegy, egy napon majd visszatér: a keresztény élet élet a reményben.

– Lukács kiemeli, hogy az apostolok látták, amint az Úr felemelkedik (ApCsel 1,9–11), világos utalás Illés próféta mennybe távozására, amikor Elizeus részesült Illés lelkéből (olvassa el

a 2Kir 2,1–18, különösen a 11. verset). Az apostolok, akik látták az Úr eltávozását, megkapják a Lelket. Ők lesznek az Úr művének folytatói és üzenetének a letéteményesei.

Nagy vonalakban így lehet összegezni az Úr mennybemenetelének titkát, amiről Lukács számol be az Apostolok Cselekedeteinek kezdetén. Egy nagy eseményre való előkészületről van szó (előre jelezte az Ószövetség és Jézus): a pünkösdi titkáról.

## Szél és tűz

A Szentlélek „az első termények” beérésének napján jött el. Ezt a napot „héthetes” ünnepnek is hívják. A Biblia a „pentekosztész” (ötvened-nap), „ötvenedik nap” kifejezést használja. A zsidóknak volt egy zarándokünnepe, amely egybekapcsolta a sátoros ünnepet és a pászkát. Ezt a napot a zsidó év első teliholdja (március-április) alkalmával ünnepelték, és ünneplik ma is, emiatt a mi húsvétunk mozgó ünnep. Jézus tanítványai ötven napra rá ünnepelték pünkösdi napját, amelyen eljött a Szentlélek. Lukács ezt az eseményt négy rövid mondatban írja le (ApCsel 2,1–4 – olvassa el a C111-et). Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy Lukács a „mintha” szót használja, amely írásaiban többször előfordul (pl. Lk 22,31.44; ApCsel 6,15). Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy nem szabad mindent szigorúan szó szerint értelmezni. A szent szerző hasonlathoz folyamodik, hogy érzékeltesse az olvasóval, hogy mi is történt. A Szentlélek úgy nyilvánult meg „mintha” csak heves szélvész közeledett volna, ami azt jelenti, hogy ő Isten ereje, és „mintha” lángnyelvek ereszkedtek volna le, ami azt jelenti, hogy az apostolok tanúságtétele „iz-zó, tüzes” lesz.

A leírás emlékeztet bennünket a Sínain kötött szövetség körülményeire: a szövetségkötés mennydörgés, villámlás és sötét felhő közepette zajlott, és „az Úr tűzben szállt le” (Kiv 19,16–20).

## Bábeltől az egyetemes egyházig

Ennek a csodálatos eseménynek az első eredménye azt lett, hogy az apostolok idegen nyelveken szólaltak meg a Szentlélek különös karizmájának köszönhetően. Az ájtatos zsidók, akik különböző országokból érkeztek Jeruzsálembe az ünnepre, saját nyelvükön hallották az Isten nagyságáról szóló beszédet. Az evangélium hirdetése egységbe kovácsolta az embereket, ellentétben azzal a széthúzással, amire a bábeli torony építésekor került sor (Ter 11,1–9).

Úgy tűnik, hogy az apostolok érthetetlen hangokat ejtettek ki, ahogyan az a próféták esetében is történt (pl. Szám 11,25 és 29; 1Sám 10,5 köv.). Ehhez társult a Szentlélek másik adománya: a lelkesedés és az öröm eltöltötte az apostolok szívét. Ezt „glosszolóliának”, a nyelveken való beszélésnek nevezzük (a részleteket olvassa el a B61-ben). Egyes szemtanúk azonban kigúnyolták az apostolokat mondván, hogy részegek (ApCsel 2,13).

Közben Péter vette át a szót. Joél prófétára hivatkozva utasította vissza a vádat (Jo 3,1–2): mindez, mondta, Jézusnak köszönhető, akit a zsidók üldöztek, és egy titokzatos isteni terv szerint keresztre feszítettek, de ő él, és ő az Úr és a Messiás.

Péter szavaira háromezer személy megtért, és megkeresztelték őket Jézus Krisztus nevére. Megszületett az egyház, amely fennmarad egészen az Úr eljöveteleig az idők végén (B62).

## 36B – KIEGÉSZÍTŐ OLVASMÁNYOK

### 109 – A nyelvek adománya

Glosszolólia: az elragadtatás nyelve, a nyelv(ek) adománya. Korintusban (1Kor 12,10; 14,2–9). Cezáreában és Efezusban (ApCsel 10,46; 19,6) ismerték. Nem idegen nyelven beszélést jelentett (pünkösdi csoda), hanem semmilyen nyelvből ki nem mutatható hangsoroknak elragadtatott állapotban való hallgatását; az elragadtatás nyelve csak azok számára volt érhe-

tő, akiknek erre külön adományuk volt (1Kor 14,10). A prófétálás adományától eltérően nem a közösség épülésére, a hívők hitbéli ismereteinek gyarapítására szolgált, hanem csak a Szentlélek jelenlétét tanúsította. Ezért a prófétálás fölötté állt a glosszolóliának; a Lélek adományainak értékrendjében a glosszolólia állt az utolsó helyen. Pál figyelmeztetéseiből (14013–19) arra következtethetünk, hogy megvolt a glosszolóliával való visszaélés esélye, illetve veszélye.

## 110 – Az egyház a Szentlélek szülöttje

Az egyház húsvétkor születik meg, amikor Krisztus ebből a világból „átmegy” Atyjához (Jn 13,1). Amikor Krisztus „életadó lélek” lesz (1Kor 15,45), és kilép a sírból, új emberiség születik (Ef 2,15; Gal 6,15), új teremtés. Az egyházatyák gyakran hangoztatták, hogy az egyház, az új Éva, a halálban alvó Jézus oldalából született, miként a régi Éva az alvó Ádám oldalából. János is ezt a gondolatot sugallja, amikor a lándzsadűfés eredményéről tanúskodik (Jn 19,34 k.), ha igaz az, hogy szemében a vér és a víz először Krisztus áldozatát és az egyházat életető Lelket jelképezik, azután pedig az életet továbbadó keresztséget és Eucharisziát.

De az egyházi test csak akkor eleven, ha annak a feltámadt Krisztusnak a teste (vö. Ef 5,14), aki kiárasztja a Lelket (ApCsel 2,33). A Léleknek ez a kiáradása húsvét napján kezdődik (Jn 20,22), amikor Jézus „rálehel” tanítványaira az újjáteremtő Lelket (Jn 20,22; vö. Ter 1,2); ezeket a tanítványokat véglegesen összegyűjtötte (vö. Mk 14,27), hogy Isten új népének vezetői legyenek (vö. Ez 37,8). De csak pünkösd napján történik meg a nagy karizmatikus kiáradás (ApCsel 2,4), hogy a Tizenkettő tanúskodjék [Jézusról] (ApCsel 1,8) és az Egyház nyilvánosan is megjelenjék: ezért pünkösd az egyház hivatalos születésnapja. Az egyház számára pünkösd egy kicsit

az, ami a Szentlélektől fogantatott (Lk 1,35) Jézus számára volt a Lélek által adott megkenés messiási küldetése elején (ApCsel 10,38; Mt 3,16p); és ami minden keresztény számára a Lélek ajándéka a kézrátétel által, amely pecsétet tesz a Léleknek a keresztségben megkezdett művére (ApCsel 8,17; vö. 2,38).

Pünkösd után az egyház gyorsan növekszik. Úgy lesz valaki a tagja, hogy elfogadja az apostolok szavát (ApCsel 2,41), amely hitet szül (2,44; 4,32): a hívő megvallja, hogy a feltámadt Jézus az Úr és Krisztus (2,36), a Fő és a Megváltó (5,31), majd pedig megkapja a víz-keresztséget (2,41), és ezt követően a kézrátétel átadja a Lelket és annak karizmáit (8,16; 19,6). Szent Lukács szerint (ApCsel 2,42) négyszeres hűség révén marad valaki az egyház élő tagja: hűség az apostolok tanításához, amely elmélyíti az üdvösség üzenetének hirdetése által felkeltett első hitet; hűség a testvéri közösséghez (koinônia), a kenyértöréshez és a közös imádsághoz. Főleg a kenyértörés során, vagyis az eucharisztikus lakomában (vö. 1Kor 11,20.24) forr össze a közösség (ApCsel 2,46), itt tapasztalják meg a feltámadt Krisztus jelenlétét, azét a Krisztusét, aki régen a Tizenkettővel együtt evett (ApCsel 10,41); e lakoma során „hirdetik” az Úr áldozatát, és várják második eljövételét (1Kor 11,26).

## 36C – ELMÉLKEDÉSRE ÉS MEGBESZÉLÉSRE AJÁNLOTT SZÖVEGEK

### 59 – A megígért szentlélek

#### Az Ószövetségben

És újra kiáradt ránk a lélek a magasból.  
Akkor a sivatag gyümölcstermő kert lesz,  
a kert meg olyan, mint az erdő.

Iz 32,15

Mert elárasztom vízzel a tikkadt mezőt,  
és bővizű patakokkal a kiaszott földet.  
Kiárasztom lelkemet utódaidra,  
és áldásomat gyermekeidre.

Iz 44,3

Mindezek után  
kiárasztom Lelkemet minden testre.  
Fiaitok és leányaitok jövendőlni fognak,  
véneitek álmokat álmodnak,

ifjaitok meg látomásokat látnak.  
Sőt még a szolgálókra és a szolgálókra is  
kiárasztom  
Lelkemet azokban a napokban.

Jo 3,1–2

#### Az Újszövetségben

Ha eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök,  
az Igazság Lelke, aki az Atyától származik, ő  
majd tanúságot tesz rólam.

Jn 15,26

De az igazságot mondtam: Jobb nektek, ha  
elmegyek, mert ha nem megyek el, akkor nem  
jön el hozzátok a Vigasztaló. Ha azonban elme-  
gyek, akkor elküldöm.

Jn 16,7 3

...Én meg majd kérem az Atyát, és más vigasztalót ad nektek: az Igazság Lelkét, aki örök-ké veletek marad. A világ nem kaphatja meg, mert nem látja és nem ismeri. De ti ismeritek, mert bennetek van és bennetek marad.

*Jn 14,16–17*

## 60 – A Szentlélek eljövetele

Amikor beesteledett, még a hét első napján megjelent Jézus a tanítványoknak, ott, ahol együtt voltak, bár a zsidóktól való félelmükben bezárták az ajtót. Belépett, megállt középen és köszöntötte őket: „Békesség nektek!” E szavakkal megmutatta nekik kezét és oldalát. Az Úr látára öröm töltötte el a tanítványokat.

Jézus megismételte: „Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.”

Ezekkel a szavakkal rájuk lehelt, s így folytatja: „Vegyétek a Szentlelket!

Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad.”

*Jn 20,19–23*

## 61– A pünkösdi csoda

Amikor elérkezett pünkösdi napja, ugyanazon a helyen mindnyájan együtt voltak. Egyszerre olyan zúgás támadt az égből, mintha csak heves szélvész közeledett volna, és egészen betöltötte a házat, ahol egybegyűltek. Majd lángnyelvek lobbantak és szétszólva leereszkedtek mind-egyikükre. Mindannyiunkat eltöltötte a Szentlé-

lek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket.

*ApCsel 2,1–4*

## 62 – Életünk a lélekben

Hiszen az Isten országa nem eszem-izsom, hanem igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben.

*Róm 14,17*

Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét félelemben éljete, hanem a fogadott fiúság Lelkét nyertétek el, általa kiáltjuk: Abba, Atya! A Lélek maga tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekei, akkor örökösei is: Istennek örökösei, Krisztusnak társörökösei. Előbb azonban szenvednünk kell vele együtt, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk. De ennek az életnek a szenvedései véleményem szerint nem mérhetőek az eljövendő dicsőséghez, amely majd megnyilvánul rajtunk. Maga a természet sóvárogva várja Isten fiainak megnyilvánulását. A természet ugyanis mulandóságnak van alávetve, nem mert akarja, hanem amiatt, aki abban a reményben vetette alá, hogy a mulandóság szolgái állapotából majd felszabadul az Isten fiainak dicsőséges szabadságára. Tudjuk ugyanis, hogy az egész természet (együtt) sóhajtozik és vajúdik mindmáig.

De nemcsak az, hanem mi magunk is, akik bensőnkben hordozzuk a lélek csíráit, sóhajtozunk és várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását.

*Róm 8,15–23*

## 36D – ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Mi az a harmadik jel, ami meggyőzte az apostolokat az Úr feltámadásáról?

2. A Teremtés könyvének melyik eseményére emlékeztet Jézusnak az a cselekedete, hogy az apostolokra lehelt (Jn 20,22)? És mi a jelentése ennek a jézusi gesztusnak?

3. Mit jelez a „felhő” a Bibliában és Jézus mennybemenetelénél?

4. Milyen üzenetet közvetítettek az angyalok Jézus mennybemenetelekor?